Ч. 57 (11.398). Львів, пятниця 15. березня 1929. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Боротьба за темпо.

Львів, 14. березня 1929.

Більшовицькі верхи стараються все скривати те, що між ними діється і що моглоб якнебудь виявити на зовні їхні слабі сторони. А найслабшою сторінкою теперішних диктаторів СРСР є внутрішня тривия, внутрішні непорозуміння, що повстають наслідком розходжень у розумінні теорії та практики державного будівництва. Ті непорозуміння були все, але світ довідувався про них аж тоді, коли вони розросталися до величезних розмірів і коли між спорячими сторонами ставала в усю величину боротьба за керму і владу. Найбільшою такою партійною крізою, що виросла останніми літами з внутрішніх непорозумінь був троцькізм. З принціпіяльних ріжниць у поглядах на методи правління та шляхи державного будівництва розрісся він у велику внутрішньопартійну боротьбу, у партійну фракційність, поки не найшов своєї розвязки у ліквідації Троцького на терені СРСР, що знов не є рівнозначне з ліквідацією „троцькізму“.

Одначе з ліквідацією Троцького і частинним придушенням троцькізму партійні непорозуміння не припинилися. По „троцькізмі“, що був лівим ухилом партії, прийшов „фрумкінізм“, названий правлячою групою комуністів правим ухилом. Цей правий ухил (не перший з черги) досі не тільки не зліквідований, але навпаки, доволі поширений. На його чолі стоять такі постаті як Риков, Калінін, а останніми часами ще й Бухарін. Цей останній був до недавна приклонником політики центра, тобто політики правлячої тепер у партії групи зі Сталіном на чолі. Защож йде спір між Сталіном і правими ухильниками? Донедавна важко було спрецизувати всі ріжниці обох груп, дарма, що були опубліковані відомі тези Фрумкіна про політику партії на селі. Та чим далі затягається спір, тим більше унаглядняються ріжниці і тим більше проривається на зовні, поза межі партії, вся істота внутрішньої партійної боротьби. Ця боротьба, як і кожна попередня, сильно ослаблює партію.

Як у попередніх випадках всяких ухилів, так і в теперішньому, попри принціпіяльні розходження немалу ролю відіграють у боротьбі й особисті справи. Сталінові закидують Риков, Калінін, Бухарін і Ворошилов між іншим те, щокін скасував у партії навіть тінь внутрішньопартійної демократії, що скасував виборність партійних секретарів, ввів їх номінацію і що править автократично. Цей автократизм особливо болючий у самому центрі партії, в її політичному бюрі. Але не те є сутньою причиною боротьби. Це радше її наслідок. Нині Сталін править автократично, щоби не допустити до голосу „ухильників“, які звелиб у нівець всі здобутки революції — твердять сторонники Сталіна. Інакше й не може правити, коли мова про спасення революції та збереження її здобутків.

Зовсім інакше думають „праві“ противники Сталіна. Вони теж мають найкращу волю і найкращі наміри зберігати здобутки революції і прямують до тієї самої мети, але вони рахуються з дійсними обставинами життя. Вони хочуть тому вирішувати всякі справи господарської політики в партії колеґіяльно, а не при допомозі наказів одної людини. Одначе їх позиція і арґументація при тім дещо слабші, бо Сталін подбав про те, щоб в його руках весь державний і особливо поліційний апарат.

Та приглянься самим принціпіяльним розходженням обох тих груп. В чім вони заключаються? Московський кореспондент „Берлінер Таґеблятт“ дуже влучно ствердив, що ті розходження відносяться до тактики, а саме обі ґрупи не можуть погодитися *на темпо* соціялістичного будівництва. Отже цілий спір зводиться до питання про *темпо* індустріялізації та соціялізації краю. Бухарін, Риков і тов. твердять, що темпо господарської політики Сталіна заскоре і може довести до катастрофи. Бо, щоби зіндустріялізувати край, на те треба великанських засобів і резерв, а ними СРСР не розпоряджає. Весь СРСР живе нині після правила: *з руки та в губи.* А нині такий стан, що та рука буває порожня. Наприклад Сталін повів дуже інтензивну працю в тому напрямі, щоби цілковито зліквідувати приватну селянську власність. Наслідки того стали відразу такі, що селяни засіяли менше посівної площі, а зимою, з тої причини, не дописали хлібозаготівлі. Збіжа зібрано далеко менше. Коли так далі піде, то перед СРСР стане марево голоду. Селян, приватних власників нищено величезними податками і насильним гоненням до колективів, а вони відповіли посівним саботажем. Отже ту політику треба злагіднити, бо вона може довести до знищення самих основ господарства.

Дещо інакше ставить справу Сталін і його група. Він твердить, що вимоги правих зміряють до того, щоби соціялістичний розвиток господарства затримати в найнебезпечнішому місці. Тепер є в СРСР такий момент, коли приватна власність находиться в стадії передсмертних судорогів, а соціялізація ще недостаточно защіплена. Йти на уступки кулакам і непманам в таку пору, означувалоб капітулювати перед ними і давати їм змогу зростати в силу. А їх саме треба нищити, памятаючи, що радянська держава призначена не для них, але для когось і чогось зовсім іншого. Теперішній момент у житті СРСР є такий, що його треба побідно пройти в імя інтересів революції. Чим борше його пройдеться, тим краще для соціялізму. В боротьбі треба бути твердим і треба ризикувати, бо без того не можна взагалі вести ніякої боротьби. Своє завдання сталінці формулують коротко: перетворити державу непи в державу соціялізму. І доконати цего без компромісів та без ніяких зупинок, бо вони можуть бути катастрофальними.

Отже вся ріжниця між обома ґрупами заключається в темпі реалізації ленінської програми. Праві є за повільним темпом, сталінці за скорим і безоглядним. Але обидві ґрупи йдуть до одної і тої самої цілі. Котра з них має більше рації з комуністичного становища, не нам судити. Ми знаємо тільки одно, що надто розмахова політика Сталіна бє дуже болюче по господарстві, особливо сільському на Україні, та що вона може його довести до руїни.

На парляментарній арені.

Зміст промови сен. В. Бараника, виголошеної дня 7. ц. м. на пленарному засіданні сенату до бюджету мін-ства внутр. справ.

На самому вступі промовець покликується на слова віцемаршалка сойму Возніцького, що нинішній уряд уважає всі закони, ухвалювані законодатними палатами, за обовязуючі для громадян, але ніколи або дуже рідко для себе. Ця максима правдива особливо тоді, коли мова про відношення міністерства внутрішніх справ до українського населення. Тут промовець пояснює що саме міністерство внутрішніх справ є єдиним польським офіціяльним реґулятором усякого українського життя у Польщі, як політичного так і культурного й господарського, і тому українці утотожнюють поняття того міністерства з поняттям цілого уряду. Це міністерство звело на нівець заповіджене у конституції самоврядування, підпорядкувавши його своїм органам. Промовець широко розводиться над цією справою, даючи докладний образ пануючих у ділянці т. зв. самоврядування відносин та наводить на доказ велику скількість конкретних прикладів: на що йдуть комунальні фонди і хто має вплив на комунальні бюджети, в який спосіб творяться протекційні посади по самоврядних установах і для кого, як унеможливлюється громадським радам призначати й мінімальні суми на якінебудь українські культурні чи гуманітарні цілі і як, навпаки, українські сільські громади є примушувані субсидіювати польські приватні школи, як то управа громадських рад на ділі ніколи не може бути українською та незалежною від старости і т. д. і т. д. Та й оце фіктивне самоврядування істнує не всюди, бо сама офіціяльна статистика подає двісті кількадесять громад, де правлять ще комісарі, а фактично таких громад є втроє більше. Говорячи про зловживання збоку нижчих адміністраційних чинників, промовець вказує на повну безкарність цих чинників наслідком фальшивої системи полагоджування посольських інтерпеляцій міністерством внутр. справ; рішаючим для мін-ства є голос у цій справі самого підсудного, того, кого в інтерпеляції обвинувачується. Окремий уступ промови присвячений протиальокогольному рухові, який спирається на законі, та який проте не то, що не находить підтримки збоку адміністр. влади, але є фактично поборюваний; на доказ промовець наводить силу прикладів. Не допускається також до грошевих збірок на українські культурні, освітні й гуманітарні цілі.

У досить гостру перепалку з присутнім на салі міністром внутр. справ п. Складковським попадає сен. Бараник при порушенні відомої заяви міністра, що — мовляв — поліція шаржує і стріляє, але ніколи не бє. У звязку з цим промовець зупинився ще раз на листопадових подіях (про які досі в сенаті не було мови) та перейшов до подій у Батятичах і у Жабчу. Випадки у Жабчу доказали ще раз, що м-ство внутр. справ, спираючися на політику м-ства освіти й віроісповідань, втягнуло в обсяг своєї компетенції також церковні й релігійні справи. Покликуючися на відому останню заяву марш. Пілсудського, що Польща є раєм для шпигунів, промовець твердить, що це торкається у першій мірі системи внутрішнього правління. У звязку з боротьбою у соймі і сенаті за диспозиційний фонд м-ства внутр. справ і заявою мін. Складковського, що цей фонд потрібний м. і. на поборювання таких орґанізацій, як УВО (Українська Військова Орґанізація), промовець заявляє: „Істнування тої орщанізації є дійсно ствердженим фактом, який признали самі члени цієї орґанізації на політ. процесах і в свойому конспіративному орґані „Сурма“, тому абсурдом було би це заперечувати. Ніхто теж з українського громадянства не стає на становище, що польські власти не мають терористичної орґанізації поборювати. Якщо однак уряд стоїть на становищі, що впливи УВО огортають ціле українське населення, тоді треба би прийняти, що всі українці перейшли до метод терористичної боротьби. Але і тоді, маю враження, цілий диспозиційний фонд мін-ства у рямцях 6-ти міліонів зол. був би замалий, бо вернули би часи з 1918 року, які вимагали би великої армії. Або теж УВО треба вважати за орґанізацію, яка стоїть поза орґанізованим суспільно-політичним життям українців і тоді в оперуванні назвою цієї орґанізації слід би бути обережнішим, ніж це нині діється. (Тут лунають на салі ріжні оклики.) Говорю це тому, бо під плащиком боротьби з УВО ведеться боротьбу з тим українським рухом, який з теростичною діяльністю цієї орґанізації нічого спільного не має.

Дальша широка частина промови сенатора присвячена пресовим конфіскатам, при чому наведено докладно найяскравіші приклади з конфіскат „Діла“, „Свободи“, „Нового Часу“, „Громадського Голосу“ і „Подільського Голосу“ (про розмову пресового референта з львівського ґродського староства з представником „Громадського Голосу“, про конфіскату пропущених перед тим статтей у різдвяному числі „Свободи“, про конфіскату промови сен. Децикевича в „Ділі“ — при чому промовець посвятив кілька слів самій особі п. Децикевича і його строго діловим виступам на парлям. арені, — врешті про поведінку п. Кудеревича у тернопільській цензурі). З окрема промовець порушив справу конфіскати істор. повісти А. Чайковського „До слави“.

Солідну відправу дав сен. Бараник сен. Ґломбінському, який день тому знову бідкав про „стероризоване українцями польське населення на кресах“. Того рода нарікання, твердив промовець, є від певного часу свідомим тактичним маневром польської ендеції, тактики, яка полягає на провокуванні й підюджуванні влади ще гірше проти українців. На ділі жалі п. Ґломбінського й подібні статті просанаційного краківського „Курерка“ є одною великою облудою, одним великим фальшом. Мериторичне нібито покривдження польського населення у користь українського, є абсурдом, і коли краківському „Курерові“ лишає підносити абсурд до рівня своїх огид-

ливих статтей, з яких майже кожна носить у собі знамена каригідного вчинку, то такому поважному сенаторові, як п. Гломбінський, кол. кількратному австрійському й польському міністрові, повторяти такі небилиці не лицює. Навязуючи до згадки Гломбінського про польсько-українську боротьбу в австрійській монархії, промовець перечислює усі ті здобутки, які тоді осягнули українці і які втратили у відродженій Польщі. Кінчає запевненням, що з нинішньої молотільні, в якій найшовся український нарід, може й відпаде богато полови, але залишиться чисте зерно, вільне від невольничої вдачі.

В пятиліття фашизму.

З промови Мусолінія на фашистівському конгресі.

В минулу неділю відбувся в королівській опері в Римі фашистівський конгрес, що його отворив сам Мусоліні. Він промовляв з підвищення на сцені, після чого заняв місце на позолоченому кріслі. Біля нього стояв розвинений перший боєвий прапор фашистівських союзів. За ним сиділи члени уряду і великої фашистівської ради. Авдиторія на салі вислухала промови Мусолінія стоячи. Вона складалася: з 400 кандидатів на послів (т. зв. плебісцитова ліста), з італійських журналістів, з 927 заступників конфедерацій і синдикатів, з 90 голов провінціональних спортових союзів, з 26 представників унів. професорів, з 26 представників студентства, з 20 учителів середніх шкіл, з 576 представників національних союзів. У льожах стояли високі військові всіх родів зброї, судді, сенатори, префекти й заступники закордонної преси. В амфітеатрі були делегатки фашистівських жіночих союзів, а на галеріях представники почтовиків, залізничників, учителів і працьовників у ріжних державних установах.

Серед такої обстановки став Мусоліні, повитаний невмовкаючими оплесками й окликами, виголошувати свою заповіджену промову. На самім вступі він підчеркнув, що фашизм хоче мира, одначе він готов кожної хвилини до оборони інтересів держави. В дальшому Мусоліні подав перегляд усього того, чого доконав фашизм за останніх пять літ, підносячи всі його здобутки для Італії.

Про сам фашизм висказався Мусоліні так: Це не державний соціялізм, ані також ніякий інший соціялізм, як твердять деякі ігноранти. Адже фашистівський устрій шанує і примушує шанувати приватну власність, він визнає приватну ініціятиву і відкидає соціялістичні експерименти, які деінде ведуть до катастрофи. Не є це також лібералізм, обоятний при колізії інтересів, які, якщо не булиб гамовані, моглиб погрожувати добробутові, а навіть істнуванню народу.

З черги Мусоліні говорив про трибунал оборони держави, який, всупереч твердженням ворогів фашизму, не є суворий. В порівнянні з терором давніших часів, а навіть в порівнянні з сучасним терором, терор фашистів є лагідний. Виїмкові закони будуть знесені, як тільки антифашисти в Італії погодяться з доконаними фактами.

Опісля Мусоліні підчеркнув вагу сильної, здорової армії і добре уфундованого фінансового положення держави і сказав: Італія тепер цілком заабсорбована економічною розбудовою. Кермуємося політикою порозуміння, всі наші зусилля спрямовані на створення нових установ, нового типу цивілізації, що має згармонізувати традицію й сучасність, поступ і міру, машини і духа. Новий тип цивілізації, що має бути синтезою думки і здобутків двох століть.

Велике значіння має заява Мусолінія про недавнє порозуміння Італії з Ватиканом, про що він висказався так:

Італія є віруюча, вона з католицька. Італія має виїмкові привілеї, бо на її території є релігійний центр від 2.000 літ. Це не припадок, що ця релігія поширилася в світі з Риму. Римська імперія є історичною основою передовсім християнства, а потім католицизму. Після сумних, довгих віків війн і неволі Рим мусів стати столицею відродженої Італії, бо ніяке інше місто не могло і не може бути столицею краю. Довголітній спір покінчили ми справедливим порозумінням з 11. лютого, яке й створило поміж Італією й Апостольською Столицею ситуацію, оперту не на льояльности. Тільки при істнуванні конкордату може бути в нормальний спосіб переведений поділ між церквою і державою із користю для обох сторін. Тільки на цій основі може бути в деяких ділянках зреалізована співпраця двох суверенностей. Тільки дитина моглаб тут говорити про переможців і переможених.

Порозуміння — казав Мусоліні дальше — є завсіди ліпше від спору, добре сусідство — від війни. Наше порозуміння з Ватиканом — це подія великої ваги не тільки для Італії, але й для цілого світа. Ми визнали льояльно суверенність Апостольської Столиці не тому, що вона істнувала фактично, але з уваги на переконання, що голова вселенської церкви не може підлягати ніякій державі. Ми визнали католицьку церкву за свою, але це не значить, що інші релігії, досі толеровані, будуть відтепер у нас переслідувані або поборювані.

При кінці Мусоліні заявив, що мораль і дисципліна італійської армії стоять нині вище, як денебудь у світі, що присутні приняли ураґановими оплесками. Ми надіємося — кінчив Мусоліні, — що найближчий наш конґрес в 1934 р. виявить ще більші наші успіхи і цілий світ переконається, що Італія — це фашизм, а фашизм — це Італія.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Квітки демаґоґії.

„Слово Польське" у передовій статті „Львів авангардою" ликує з того приводу, що „листопадовий Львів ухвалив перший катеґоричний у формі і змісті протест проти антидержавного проєкту зміни конституції, внесеного ліберальною лівицею". Так, мовляв, пристало на листопадовий і завсіди „фронтовий" Львів... Про протести представників українців, соціялістів і сіоністів проти ухвали міської ради в цій справі „Слово Польське" пише іронічно:

„Наперед рушили до атаки два одновірці, один в імени пепесівських цекавістів (Гершталь), другий в імени сіоністів (Шморак); до них прилучився представник партії Любовичів і Мицьків (д-р Говикович); а все те піддержав зі сліпого заулка б. „Зейонзек Людово-Народови". Демоліберальний комплет, що продукувався досі тільки на соймовій арені и Варшаві, розвинув шатра також у Львові"...

Щож, неперебірчиві це квітки демаґоґії підшитадельного органу, що звів під одно знамя представників усіх тих ґруп львівського населення, які з найріжнородніших причин виступали проти відомої резолюції нинішньої більшости у прибічній раді.

Робітничі факультети в УСРР.

Робітничі факультети — це свого рода курси середньої освіти, що підготовляють молодих робітників до студій у вищих школах. Не так давно передавали ми на сторінках „Діла" голоси радянської преси і видатних радянських керманичів освіти про те, що з так званих робітничих факультетів виходить замало підготований до вищих студій елемент. А недавно нарком. освіти УСРР Скрипник виразно сказав, що взагалі всі теперішні кандидати на студентів вищих шкіл замало підготовані до вищих студій. Невважаючи на те, саме тепер, з нагоди святкування 10-их роковин істнування робфаків у СРСР (на Україні вони появилися щойно в 1920 р.), появляються в радянській пресі голоси, що вихвалюють саму інституцію робфаків з уваги на її цілі і призначення.

Ось київська „Пролетарська Правда" пише з тої нагоди таке: „У стінах вищих шкіл панували ще традиції старої школи, займали місця ще переважно студенти білої кости, академісти, просто обивателі тощо. І тільки перші випуски робфаків влили нові революційні струмені в радянську вищу школу та зробили цілий переворот у її стінах, відповідно впливаючи і на студентське оточення, і на професуру". Далі нарікає „Пр. Пр.", що робфаки пройшли важкий „шлях поневіряння", бо не мали ні достатачного вивінуван-

---

ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

БЕЗЖУРНІ ДНІ. 7)

Оповідання.

(Продовження.)

— Як вам спалося, панно Ксеню, що снилося, як всталося? — і сам почув у тій хвилі, що питає її про дурниці, великі, пусті і смішні дурниці; питає не хто інший, а він, Стецько, питає не кого іншого, а її — Ксеню, яку бачив оце другий раз у життії!

Але вона усміхнулася й відповіла, що спала дуже добре і що не снилося їй нічого і — спитала й його про те саме. Стецько відітхнув тепер свобідніше й уже хотів дальше навязати розмову, як загув церковний дзвін.

— Що це?

— Нині-ж свято, підемо до церкви. Татко стають уже на службу й ми підемо зараз.

Небаром вони й вийшли до церкви. Було недалеко, через город і шматок вуличкою до роздоріжа, а там на горбі серед густих сосон стояла стара деревляна церква з початку XVIII., а може й кінця XVII. віку.

— Стецьку, поглянь на ту церкву і на дзвіницю, — промовив Грицько. — Не розуміюся на стилю, але ця церква, а головно дзвіниця, все робили на мене враження... щось старовинного віє від неї. З котрого віку вона може бути?!

— І я не специяліст від цього, — відповів Стецько, — але здається мені, що це буде XVII—XVIII вік. Але хоч її ставили й у XVIII. віці, то мабуть ставили на взір попередньої. Отже хоч матеріял і з XVIII. віку, то її вид може бути давніший. Ось диви на дзвіницю: від землі вона звужується на яких вісім метрів угору, а там має нові основи й розширюється у дійсну дзвіницю з отворами, щоб голос ішов по селі. Але пригляньси ближче, а побачиш, що вона пригадує давні деревляні оборонні вежі, які стояли довкруги міста. Й отвори на голос, — назвім їх голосильниці, — це в дійсности не голосильниці, а отвори, з яких кидано каміння, гострі стріли. І покрівля, — диви, — цеж розпяте шатро, останок давнього життя, як сказав би Коцюбинський: тінь забутих предків... Я певний у тому, що коли вона постаріється й будуть будувати нову, то знов задержать давню форму, хіба що знайдеться який знавець мистецтва і поставить нову форму. А церква, ось дивися: своєю покрівлею пригадує живцем, ну, таки живцем, індійську пагоду.

X.

Вийшли наші з церкви, як ось наче зпід землі явились якісь дві панночки, прибрані претенсіонально і крикливо. Вони з криком і гамором припали до Ксені та стали цілуватися й витатися з нею, як колиб десять літ не бачилися, або приїхали десь з Америки.

— Хто це? — спитав Стецько Грицька.

— Місцеві учительки, вони ніколи не заходять до церкви, але певно перевідалися, що ми приїхали й тому зайшли нині. О, вони вже цілий день будуть лопотати своїми язиками...

— А, пан Грицько! — виталася старша з Грицьком. — Що чувати нового в світі? А як ви змужніли!... Мило мені пізнати! — виталася вже із Стецьком.

На Стецька повіяло від них холодом, його дразнили їх строї, їх гамір, крик і їх сміх. А ще якби вони мали так цілий день лопотати!

— Ходім! — промовила молодша. — Ми тебе, Ксеню, проведемо.

— Пане Грицьку, ви на медецині? — питала панна Міся. — О, як я дуже люблю медицину! Я життя віддалаб за неї! Але два нещасливі припадки сталися в моїм життії. Один, що я не уродилася мущиною і не могла посвятитися наукам, а другий, що я — хоч і жінка — не можу сидіти у Львові, тільки в пустій Березівці і тут нидію... — А ви що студіюєте? — питала вже Стецька. — Ви фільософію! О, й фільософію люблю над життя! Знаєте, тої зими спровадила я собі самих фільософічних книжок за 50 корон! Половину своєї платні я дала, щоб тільки не остати далеко від освіти.

— Якіж то ви книжки собі спровадили? — спитав Стецько й підморгнув до Грицька.

— Які? Ріжні, ріжні, о дуже ріжні. Я, знаєте, не повинна цього говорити вам і сама хвалитись, але знаєте — і вона завертала очима, якби мала 18 літ, хоч вона вже мала чи не вдвоє стільки — знаєте, я дописую до ріжних журналів на теми фільософічні, психольоґічні, педаґоґічні... О, я дуже багато дописую, і тепер мене всі редакції завалили проханнями, щоб до них писати. Але як тут писати, як тут працювати, коли чоловік нидіє, марнує свій талант на селі! Тільки люди дуже обмежені можуть бути задоволені селом. Не правда-ж, Вандзю?

— Правда! — повторила сестра. — Село — це загибіль інтеліґентній людині. Щоб як вирватися з нього!

Грицько, поет, тільки підсміхався, бо знав їх уже давно, а Стецько думав собі:

— Волію я вже мати дурну жінку, ніж ось таку мудру!

І так вони дійшли до парохії.

Пані-матка була не довго в церкві, вибігла, щоб приладити обід. Побачила вона крізь вікно, що з Ксенею вертають і учительки, й тільки зітхнула.

— О, Господи!

Підійшла до стола, де були вже покраяні курчата і стала рахувати кусники: раз, два, три...

— О, Господи! О, Господи! — бо дуже не любила їх, і знала, що вони вже напевно будуть на обіді.

(Продовження буде.)

ня, ні добрих приміщень, ні професорів. Крім того ставились до них неуважно навіть такі установи як професійні спілки. Але незважаючи на все те, робфаки становлять нині „поважну силу і є одним із серіозніших чинників зростання пролетарської освіти й культури".

На Україні було в шкільному році 1920—21 шість робітничих факультетів, а в них 850 слухачів. Тепер, тобто у шк. році 1928-9 є аж 47 робітничих факультетів, в яких учиться 9.843 слухачів. Через робфаки перейшла вже поважна скількість молодих робітників і немало їх вспіло покінчити вже й вищі школи. „Прол. Правда" твердить, що з робфаків вийшли вже „не тільки тисячі й десятки тисяч практичних освічених робітників, а й сотні аспірантів (кандидати на професорів), учених, які створюють нове покоління комуністичних наукових сил".

З наведеного бачимо, що робітничі факультети мають достарчити комуністам певних і відданих робітників на всіх ділянках життя, зокрема-ж на культурній і науковій ділянці. Важко тільки погодити все те славословіє для робфаків і робфаківців з тими застереженнями щодо їхніх кваліфікацій, про які ми згадали на початку.

За океаном.

Недуга делегата „Рідної Школи".

Делегат старокраєвої „Рідної Школи" п. Лев Ясінчук перестудився в часі безперервних обіздок і захорів у Вотервліт, Н. Й. Там він мусів спинитися і тимчасово відкликав усі заповіджені віча в справі допомоги „Рідній Школі". Після виздоровлення делегат краю обіздитиме далі українські кольонії в Злучених Державах.

Українські курси у Вінніпеґу.

У Вінніпеґу, Канада, відбуваються тепер вищі українські курси при Українськім Народнім Домі. Викладають історію українського письменства — Е. Козловський та І. Чайка; українську історіографію — д-р М. Мандрика; основи політичних наук — С. Озеро; українську музику і теорію музики — Е. Турула; історію Канади — Д. Якімішак; історію української еміграції — С. Ковбель; основи політичної економії — М. Вавриків; комерційні знання — д-р І. Гуляй; історію українського театру — Д. Гунькевич; робітничі справи — С. Савула; граматика української мови — Е. Ситник. На курси зголосилося 58 слухачів.

Нова українська ґазета.

Від нового року виходить у Вінніпеґу новий український тижневик п. з. „Правда і Воля". Це орган Українського Народнього Дому у Вінніпеґу та союзних з ним народніх організацій у Канаді. Новий часопис, призначений „для робітників, фармерів і всіх працюючих", видає Українська Кооперативна Спілка у Вінніпеґу, якої управу творять: Н. Баран — голова, Д. Гунькевич — заст. голови, С. Ковбель — касієр, М. Онофреїв — секретар. Один уділ в Українській Кооперативній Спілці виносить 25 долярів. З двох чисел (6. і 7.) „Правди і Волі", що до нас наспіли, виходилоб, що новий орган стоїть під ідейним впливом групи наших празьких соц.-революціонерів. Особливо різко неґативне становище нового органу до комуністичної партії і її влади на Україні.

Чужинецькі ґазети в Ню Йорку.

В Ню Йорку є такі чужинецькі ґазети: італійських 13, жидівських 12, арабських 5, німецьких 4, китайські 3, російські 3, сербські 3, чеські 2, мадярські 2, хорватські 2, грецькі 2, японські 2, словацькі 2, шведські 2, польські 2, французька 1, литовська 1, **українська 1**, словінська 1, норвеська 1. Разом 64; з того 31 дневників і 33 тижневики.

Проти підвишки комірного

У Варшаві радив зїзд союзів комірників з усієї Польщі з участю 38 делеґатів у справі урядового проєкту: підвишки комірного. Цей зїзд приняв таку резолюцію:

„Зїзд комірничих союзів з усієї Річипосполитої стверджує, що внесений урядом проєкт утворити „державний будівельний фонд" як звернений виключно проти міського населення, мусить у наслідках потрясти усім господарським життям.

„Зїзд стверджує, що підвишка комірного передбачена у проєкті, не є нічим іншим як скритим податком, який має обтяжити страшенно мешканців міст.

„Зїзд стверджує, що проєкт Ради міністрів містить у собі досить виразні прикмети етатизму і не дає ґарантії, що фонди будуть ужиті як слід на розбудову, тим більше, що досвід минулих літ щодо способу використання фондів на розбудову відбіг далеко від загальних сподівань.

„Зїзд комірницьких союзів стверджує, що в інтересі населення і всієї країни треба розпочати в широких розмірах розбудову і що уряд має спромогу найти фінанси на розбудову: 1) введеною примусовою внутрішньою позичкою, 2) звишкою цін на державні монополі, 3) оподаткуванням незабудованих площ, 4) одноразовою маєтковою чиниттьбою від нерухомостей, 5) спеціяльними закордонними позичками на розбудову.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Хто ми нарешті?!

Свого часу застановлявся я над тим, що ми, галичани, за народ, до кого нам признаватися і де наша праотчина. Тоді разом з Вп. П. Шелухіном, чи там на підставі його доказів, дійшов я до переконання, що галичани, це білі хорвати з чорним піднебінням. Боліла мене зразу думка, що я не українець, що всі отсі атрибути українства: вишивки, писанки, серцещипні шумки і розгульні коломийки, гопак, козак і метелиця — все отсе крадене від правдивих українців. Але час — найліпший лікар. Помало засклепив рану і я погодився з долею. Українцями ми не є, але все таки до великої сімї, до славян, належимо, а це вже також щось значить.

Але один маленький фактик зрушив з основ і цю мою „славянську" будівлю.

Я син свого народу (хтоб він не був!) і мені — як і моїм землякам — не богато треба до зміни переконань. Вистане нераз один арґумент, не дуже то й сильний, а ми здаємо позиції і остаємо тоді без своєї думки.

В моїм випадку арґументом було кіно.

Нічого не прочуваючи, пішов я вчора на фільму „Останній монарх". Поминувши все інше, маю спеціяльну слабість до б. монархів б. Австрії і завсіди радо йду до кіна, де їх показують.

Перед моїми очима пересувалися знані з читанок і портретів особи: Франц-Йосифа, Єлисавети, Рудольфа, Фердинанда, Карла... Як не як, а пригадують вони нам конституцію, парлямент, десь колись субсидії для товариств

Сиджу і дивлюся.

Старий Франц-Йосиф — залізна воля і камінне серце, Єлисавета з порахованим волоссям на голові, Рудольф з Вечерою, Фердинанд з Сараєвом, Карло з тузином дітей... Накінець революція, голодні віденці здобувають „бурґ", Карло втікає, Австрія розлітається а на її звалищах... Тут саме починається властива річ.

На екрані вже не образи, а напис.

„І на звалищах австро-угорської монархії встали вольні народи, придушені досі німецьким чоботом. Всі славяни віднискали волю".

Не чекаючи вже на кінець, себто на світло в салі, я вискочив прожогом на вулицю.

Всі славяни... Ми славяни також... Значить... Біжу під трафіку, де виставлені часописні сензації. Шукаю, що є про нас...

Є всяка всячина. Від кольонізації до асиміляції, від сильної руки до кримінaлів. Але про те, що було в кіні, ніже титли.

Якже це? Славяни ми чи не славяни?!...

Виходить, що ні!

Галактіон Чіпка.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

З літературної критики.

Між автором і читачем.

Коли критик є настільки свобідний, що може висловлювати свої думки незалежно від домагань органу, де пише і від впливів видавництв, про які пише, він мусить здебільша думати про дві немаловажні величини: автора та читача. Чим автор є менший, тимбільше треба з ним рахуватись. Творові письменника з іменем і талантом можна відмовити всього і накинутись на нього з обуренням, яке нераз стає природною реакцією, коли ми стали розчаровані там, де сподівались бути очаровані. Справжній письменник зрозуміє мотиви найбільше розторощуючої критики і передумає їх, щобв з них скористати. Кандидат на письменника зведе арену боротьби до помийної ями.

Авторська вражливість нагадує в неодному вражливість акторську. Літературний критик, що хоче думати про домагання літератури рідко коли може мати приятелів між письменниками. Більшість письменників завдячує свою творчу силу повній відсутности критичного хисту; — відоме психольоґічне явище. Тому-то критик рідко коли пише для автора, який ще рідше може користати з його рефлексій на тему його таланту. Лишається читач. Замісць одної особи з означеним індивідуальним обличчам — тисячеголова гидра, якої не можна собі уявити. Адже є якась ріжниця з одного боку між підготовкою професорів літератури та її неофіціяльних знавців і почитувачів (що не тільки почитають її, але й почитують!) і з другого боку між підготовкою якоїсь пані радникової або студента, що мають мпр. нині багато більше впливу на творення т. зв. громадської опінії, ніж ті, що думають над деякими проблемами і про них пишуть.

Для кого-ж пише критик? Для відомого або невідомого йому гуртка осіб, що думають на такому самому рівні як він. Та його праця можлива лише в чисто літературних органах, які звертаються до читачів з виробленим літературним смаком, вихованих на найкращих зразках не тільки одного, рідного письменства. Критика для буденного вжитку часописних читачів сходить на рівень таких популярних балачок, як ось ця, з метою розяснити зовсім наївні питання, що стоять перед порогом літератури.

Читач, для якого література стає рятунком на нудьгу за недостачею кіна, танців або радіо вважає в першій мірі критикою такі інформаційні огляди, які влекшують йому умові лінощі. Коли автор жде здебільша від критика доказів на свій талант, читач хоче таких доказів на свої погляди. Література в таких країнах як наша зазнає долі педагогії. Тому, що кожний може мати діти (Мультатулі написав давно на цю тему чудесну притчу!), кожний уважає себе підготованим їх виховувати. Наслідок такий, що найсильніші погляди у дітей творяться як реакція на невпинні, до занудки одноманітні ради та докори батьків.

Можете обурюватись, читачі, разом з усіма нашими авторами, але правдою є те, що пересічний рівень освіти наших письменників не є такий, щоби вони могли розбудити якісь нові ідеї або відкрити нові овиди. Може це і не їх вина, що ви і ми, пресові робітники, зробили неодного з них письменником. Загал громадянства, що ставиться так само до літератури як ми до каналів на Марсі, повторяє нам заєдно устами суспільних оборонців літературної творчости, щоби піддержувати таланти за їхнім прикладом: добрим словом.

Смішною буває гра обставин: ви, читачі, впливаєте більше на талант письменника, ніж уся світова творчість з її критиками. Завдяки вам письменник вибирає такий рівень праці, такі сюжети, такий стиль і такі ідеї, щоби все це припало вам до вподоби і... видавцеві, який без надій на вас, не видрукує книжки. Ви родите таланти, бо неодин, який роками не мав сміливости стати автором, одного дня з пересердя хапає за перо, щоби доказати, що і він упхварить не гірше від тих, що попали з книгарського катальогу просто в історію літератури.

Критик у таких обставинах не може мати багато гумору. А коли ще й він не в силі сміятись то краще мовчав би. Його головна роля нагадує професію лікаря, коли він має поставити діягнозу. Здається, що при деяких недугах у пізній стадії пацієнти почувають себе краще, ніж здорові; їхня висока температура пронизує їх вийімковою бадьорістю. При такій температурі критик, як і лікар, не може висловити всієї своєї думки. Ця думка стає навіть іноколи зайвою, бо спізненою в відношенні до автора і пацієнта. Читач, який співчуває з автором — немов член рідні, що прийшов з пацієнтом — не завсіди є тим, якому можна сказати всю правду.

Дуже поширеним є в нас погляд, що критик мусить сам показати власним прикладом, як має виглядати критикований ним твір. Небагато було таких критиків, хоча великих було багато, а нариси неодного мають досі більшу вартість, ніж твори, що спонукали його до цих нарисів. Лікар може мати рака, а в силі одночасно ствердити, що його пацієнт недужий на серце.

Між критиком і автором, далі: критиком і читачем панують нормальні взаємини, коли розмова на літературні теми починається на якомусь спільному рівні з метою розяснити спільними зусиллями одну з проблем духового життя, не загальну, що торкається нашого сусіда, а наскрізь особисту, що хвилює нас тому, бо є одним з моментів нашого духового розвитку. Для цього треба таких-же взаємин між автором і читачем. Далі: взаємин автора з літературними явищами поза буденним овидом, з явищами всієї рідної та чужинної творчости.

VI. Краєвий кооперативний зїзд.

За організацію кредитових кооператив.

В середу 13. березня ц. р. відбувся шестий краєвий кооперативний зїзд у салі Т-ва ім. Лисенка у Львові. Зїзд відкрив в год. 11-ій перед полуднем президент Ради РСУК інж. Павликовський при виповненій по береги салі делегатами.

Опісля виголошувано реферати, які вислухали делегати з великим зацікавленням. Перший референт д-р К. Коберський в рефераті на тему: „Організація щадничо-позичкових кооператив" зясував докладно вагу та значіння українських райфайзенок для піднесення народнього господарства. Референт обговорив в рефераті такі основні тези:

I. Схема будівництва.

Українська кредитова кооперація на західно-українських землях має бути основана на засаді двоступеневости (кооператива I. ступня і центральна каса). Місцеві райфайзенки і каси з ширшим районом діяльности звяжуться у діловому кредитовому обороті з Центробанком. Краєвим організаційним центром є РСУК, якому допомагає центральна каса. Дальше зясував основну мету українських райфайзенок, яких головним завданням є подешевлення кредиту.

Після того д-р М. Корчинський у рефераті: „Організація українських кооперативних банків" обговорив головні їх завдання. Найважнішою цілю кооперативних банків має стати обєднання, скріплення і розбудова українського промислу, звязаного в першу чергу з хліборобством.

Вкінці д-р Кость Левицький у рефераті „Організація центральної каси української кооперації" представив делегатам головну мету такої центральної каси. Вона мусить сповняти обовязки центральної каси і фахового союзу кредитових кооператив. Центробанк одночасно виконує всі банкові функції для заспокоєння потреб цілого кооперативного обороту. Зокрема він служить перемішуванню капіталу між кооперативами, наладнуванню грошевого вирівняння між кооперативами, виконуванню обовязків посередництва та удержуванню звязків зі зовнішнім грошевим ринком.

Над виголошеними рефератами розвинулася цілком річева дискусія, яка внесла деякі поправки і зміни до усталених тез у тих рефератах. По дискусії ухвалили делегати більшість тез, з малими змінами, одноголосно, деякі з них більшістю голосів. Вже вечером по 8-ій год. замкнено зїзд.

Сойм.

Заява пос. Васинчука. — Перепалка з марш. Дашинським. — Заява марш. Дашинського.

В середу 13. березня на плен. засіданні сойму пос. Гралінський (Визв.) реферував закон про ратифікацію московського протоколу. Опісля йшла дискусія. Пос. **Васинчук** відчитував заяву в імени українських незалежницьких партій. Підчас відчитування цеї заяви дійшло між ним і марш. Дашинським до гострої перепалки в звязи з текстом заяви.

Пос. Васинчук говорив: Не прилучуємося до ратифікації Літвінового протоколу, бо він виходить із нинішнього фактичного стану, який основується на поділі українських земель між підписані держави, а головно СРСР, Польщу та Румунію, а посередно санкціонує цей поділ земель, який повстав проти волі українського народу на основі насилля завойовників після довгої боротьби за свою незалежність і зєдинення та проти принципу про самовизначення народів. Ніякої з держав, які підписали протокол, не вважаємо управненою промовляти в імени українських земель, тож і московський уряд, який відібрав політичну свободу територіям Рад. України. Заявляємо, що ніяка акція завойовників українських земель, яка змірює до закріплення нинішнього фактичного стану, зовсім нас не обовязує та не може звязати нестримних стремлінь для відбудови незалежної України.

Марш. Дашинський: Прошу пояснити, як ви це розумієте, що ці акти зовсім вас не обовязують? Чи це може заповідження війни з польською державою? Пос. Васинчук: Як пан маршалок уважає. Марш. Дашинський: Коли позволите мені здогадуватися, то я мусів би відібрати вам голос. Що це значить, що вас не зобовязують договори? Голос на салі: А посольске присяжне? Пос. Вас.: Я вважаю, що заява, яку складаю в імени українських незалежницьких партій не містить у собі нічого крім того, що є допустиме в заявах. Марш. Даш.: Коли так, то як можете сказати, що будете вбивати та ламати закони? Пос. Вас.: Я цього не кажу. Марш. Даш.: Перепрошую пана посла, але не можу позволити на заяву з цієї трибуни, що закони вас не обовязуватимуть. Коли промовлятимете в цьому дусі, то вам зараз відберу голос. Усіх нас обовязують закони, вас також. Пос. Вас.: Протокол Літвінова не є висловом ідеї. Він основується на розборі українських земель між контрагентів. Він не може теж бути засобом для пацифікації Сх. Европи, доли в сімі вольних народів не засяде незалежний український нарід у власній вільній державі.

Сходячи з трибуни каже пос. Вас. під адресою марш. Дашинського: „І це маршалок із ППС може робити такі замітки!" За цей виклик пос. Васинчука візвано до порядку із записанням до протоколу, при чому маршалок загрозив йому видаленням. Пос. Пужак (ППС): А не було видалювання в гіршому положенні, коли шалів Санойца.

В дальшій дискусії марш. Дашинський ще раз вернув до справи прикликання до порядку пос. Васинчука. Він сказав, що не хотів би, щоби його становище критикували без пояснення цього становища. Здається, що величезна більшість поляків благословила би хвилю, в якій дали би їй заг. співжиття з нац. меншостями в Польщі. Я до тої більшости належу з усього серця. Мабуть і нац. меншости булиб задоволені, колиб між ними та польською більшістю запанував стан не війни, а мирної співпраці. Розумію дуже добре, що в цьому процесі є надзвичайні трудноці, але що ті трудноці не можуть послугуватися війною, ні знаряддям, звернетим проти кордонів польської держави. Також не можна дати розгрішення горожанам за закиди, коли заявляють, що законні акти, на яких основуються кордони держави, не обовязують їх зовсім. Розумію, що нац. меншости мають право домагатися від держави уступок і реформ, умовин культурного та національного життя, але розумію теж, що держава має право домагатися від них, щоби рахувалися з її істнуванням і з її життєвими інтересами. Пригадуються мені Чемберленові слова, який жадав від нац. меншостей, щоби супроти держави станули з чистими руками. Тому мушу домагатися з цієї трибуни пошанування законів і кордонів держави.

Опісля промовляли ще посли Левенгерц і Каруза (біл.), після чого сойм приняв у 2. і 3. читанні проект, що ратифікує протокол.

Посли видані судам.

На засіданні сойму 13. березня пос. **Загайкевич** реферував справу видачі послів Варського та Бітнера (ком. фракція) і Вальницького (Сель-роб-лівиця) за те, що на суд. розправі у Вильні проти бувш. послів Білоруської Громади на перерві висловлювали признання для них в імени своїх груп. Референт в імени комісії заявився проти видачі цих послів. Пос. Подоський (ББ) каже, що його клюб голосуватиме за видачею. В голосуванні внесення комісії 135 гол. проти 121 відкинули і тимсамим сойм постановив видати цих трьох послів. Опісля ухвалили не видавати судам пос. Савіцького й Сохи. На цьому закінчили наради. Найбл. засідання в пятницю.

Троцький їде до Берліна.

Царгородський час. „Ікдам" повідомляє, що Троцький дістав уже дозвіл поселитися в Берліні. Поїде туди з кінцем березня.

Розправа студ. Мицака.

Гапій Петро, студ. техніки, що сидів з Мицком Романом (його арештували під замітом, що позичив був Мицикові одяг), вийшов на волю. — Наглий суд над Мицком відбудеться у пятницю 15. березня ц. р.

По широкому світі.

Англійський парламент мають розвязати на Зелені Свята, а нові вибори призначити на 29. і 30. травня.

Є звістки буцім-то Гінденбург має намір після Великодня звільнити теперішній уряд, щоби створити новий „правий" кабінет.

Австрії загрожують нові вибори до „Національної Ради", тому, що між урядовою більшістю і сильною опозицією панує гострий конфлікт у справі мешканевих законів.

Мексиканський уряд заявляє, що повстання в Мексику здушене.

Штреземан має зустрітись з англ. канцлером скарбу Черчілем на Рівієрі, де розмовлятимуть на тему репараційного банку. Англійські сфери є проти такого банку.

НОВИНКИ

— **Відлига.** Перші прояви відлиги найкраще можна оглядати у місті. 12-го ц. м. уполудне, коли сонце глянуло одним оком зпоза хмар, з дахів почало литись на голови прохожих, а навіть... падати великими клаптями снігу. Це сторожі скидали сніг з дахів на хідники. Трамваєві шини перемінялись у потічки. Хоча морозець нас ще не покинув, можна сподіватись кожної хвилини справжньої відлиги. Урядові органи обчислюють, що в самім львівськім воєвідстві треба буде виселити 5000 домівок, яким загрожуватимуть ріки. На деяких з цих місць уже стоять військові патрулі, щоби розбивати криги і помагати загроженим.

— **Пекарі страйкують.** Вчора львівські пекарі зробили протестаційне віче проти розпорядку магістрату, який відмовив за малої ціни на хліб. Вони рішили застрайкувати. Кажуть, що пшенична мука підскочила на 16 сот. від кіля і тому вони не в силі продавати хліба за ціну встановлену магістратом.

— **Легко сказати, важче зробити.** Гродське старосто видало розпорядок, щоби власники домів звільнили дахи від снігу та ледяних скапів, що загрожують головам прохожих. Тому, що робітники, які мають робити це на поверхових каменицях можуть легко заплатити за таку працю — життям, треба їх як слід поприв'язувати, придержувати то-що. Та звідки взяти у Львові нараз стільки акробатів? Саме вчора автор цієї новинки бачив таке видовище: діти вертаючи зі школи реготались на вид одного предмету, що летів з даху стрімголов униз. Це був кіт, який вийшов на дах поглянути на март, а не був у силі вдержатись на ховзькім даху. Правда, що він не був привязаний.

— **З „Української Ремісничої Бурси" у Львові.** Пишуть нам: В неділю дня 10. березня прощала „Українська Ремісника Бурса" свого довголітнього голову о. сов. Евзевія Бачинського, перенесеного на парохію в Бережанах. В святочно прибраній салі в домівці при вул. Ходоровського 3 зібралися члени, прихильники і вихованці бурси, щоби виявити уступаючому голові щирі почування за його совісну і успішну працю в бурсі. Заст. голови п. Михайло Стефанівський, майор Іван Бачинський, Амврозій Березовський і речник ремісничої молоді висказали йому подяку за труди для добра бурси та бажання успіхів у дальшій праці. Дякуючи за це признання о. Е. Бачинський заохочував молодь, щоби вона здобула кращу долю і висловив пошану за тиху працю п. Івана Бачинського, одного з основників бурси, що від тридцяти літ піклується нею. Вечір закінчився хоровими співами бурсаків і загальною фотографією. — **М. М.**

— **Ріжні вістки.** Недалеко Пірею грецькі органи влади затримали египетський пароплав „Евріяц" з вантажем опію та гашишу. — Учасник експедиції Нобіле Цаппі оженився. — Чужинна преса передає звістку, буцім-то в Варшаві арештували дня 9-го ц. м. 200 анархістів. — Відомий англійський автомобіліст майор Сігрейв установив новий рекорд швидкости їзди на авті; на Фльоріді переїхав він 375 км. у годині, себто на 41 км. більше, як його попередник. — У Ніцці помер у 56-ім році життя Етієн Ріше, проф. школи суспільних наук у Парижі, учений мандрівник; не треба його мішати з Шарлем Ріше, психольогом. — Папа відвідає ріжні европейські краї у 1930 р. — У Празі помер 76-літній журналіст Йосиф Голечек. — В Антверпені засудили журналіста Франка Гайного на 1000 фр. за плягіят повісти Конана Дойля.

— **Чи ми бідні?** На цю тему яворівське „Українське Слово" містить такий допис: „Що по наших селах видно біду — це правда, але щоби ми були бідні — це вже незгідне з правдою. Я переглянув коопер. книги в двох кооперативах: в Поруденку і Порудні. Це найбідніші села Яворівщини. В Поруденку прокурюють люди місячно 500 зол., а село має 450 душ. В Порудні ще більше прокурюють. Яворівський повіт прокурює місячно найменше 60.000 зол., річно 720.000 зол. За ці гроші ми купилиб 20.571 сотнарів жита! А скільки наш нарід пропиває? — Даймо собі слово, що від сьогодні перестанемо курити і пити. Хто не має вже стільки сили волі, нехай обмежиться до половини! Заощаджені гроші складаймо на щадничі книжочки по наших фінансових інституціях — і не признаваймося, що ми бідні".

— **Також заповіт.** Черновецький „Час" дає таку новинку: Один господар в селі на Закарпатській Україні, вмираючи, написав заповіт, на підставі якого все добро мало перейти спадкоємцям у рівній частині. Одначе цей заповіт набирав сили тільки тоді, коли спадкоємці день похорону умерлого зроблять свято для цілої громади. Підчас похорону має грати музика, всі дзвони мають дзвонити, люди мають з пістолів стріляти. Після похорону має бути обід для цілої громади. До цього обіду має бути заготов-

дено: 500 кільограмів мяса, 500 літрів вина та досить горілки, щоб у день похорону, як це вимагав заповіт, усе село було пяне. Останню волю помершого люди радо виконали.

— **Підхмарний герой.** Всі вже про це знають: герой модерної Америки, Ліндберг, що оминув стільки катастроф між небом і землею — жениться. Він заручився з донькою американського амбасадора в Мексику, Маррова, а його шлюб призначений на червень у Мексику або в Ню Йорку. Американська преса каже, що він освідчився міс Анні, коли торік літав з нею понад мексиканські гори. Цими днями літаючи з нею мало що не скрутив собі голови і їй, нещасливо впавши. Міс Анна Марров, що скінчила вищу школу в Нортгемптоні — поетка. Ще в школі писала вона поезії до журналів, які признавали її помітний поетичний талант. З приводу проголошення, що вона наречена славного летуна, вся преса в Америці друкує її поезії. Анна має тепер 22 роки і живе з батьками в Мексику. Кажуть про неї, що вона дуже скромна щодо одягів і забав. Аж тепер має вона сила матеріялу до поезії, коли може літати з Ліндбергом попід хмари!

— **Король інкогніто.** На побережа французької Рівієри, в Каннах, заїхала недавно міжнародня регата. З неї висів худощавий мущина незвичайного росту, але звичайного вигляду; добре одягнений, може не такий елегантний як треба було на справжнього „світовика", а проте з усіма манерами самовпевненого аристократа при всій своїй скромности, природній у великих панів. Цього-ж дня він зайшов до місцевого касина гри. Сів і почав шукати по кишенях. Спершу у камізольці, відтак у портфелі, аж нарешті найшов 20-франковий банкнот. Імовірно найменшу монету, яку мав при собі. Помняв її, вагався, і звернувся чемно до крупієра, щоби розміняв йому 20 фр. на дрібні, бо він — хоче грати. Крупіє — елегантний великосвітський панок, що щодня розмовляє з міліонерами за панібрат, глянув звисока на цього поважного новика і звернув йому увагу, що коли хоче грати дрібними, то міг би краще заграти в карти з яким кельнером. Старший пан не образився, подякував чемно за раду, встав і пішов. Коли він вернувся до готелю, його жінка зустріла його з окликом: „Мій Боже, Християне! невже-ж ти програв уже всі гроші". Муж усміхнувся: „Ні, Олександринко, я мав грати в карти з кельнером, але таки стримався. Ану-ж був би я програв цих 20 фр. Правда, що французькі франки це не данські корони, але таки програвати їх так легко — було би легкодушно. Не можна давати поганого прикладу своєму народові. Ану-ж попадемо ще в шкільні читанки". Після цього подружа пара склала свої дрібниці в торбину, де були вирізані латинські букви C i X i — вернулась на північ. Вони їздили інкогніто як усі володарі, що хотять мандрувати для приємности. А проте про їхню пригоду довідався весь світ.

— **Вечір східньої музики та пісні** відбудеться в суботу 16. березня заходом львівського відділу есперантистів і заходом тегеранського т-ва есперантистів у салі львівського Міського Касина при Академічній вулиці. На вечорі буде співати між іншими і наша співачка п-і Іванна Гинилевичева. Початок в год. 7. веч.

60-літній ювилей „Просвіти" відсвяткуємо найкраще, коли всі від „мала до велика" станемо її членами. Тож спішіться зі зголошеннями в члени, надсилайте вкладки й іншим пригадуйте.

Музика й театр у Станиславові.

В столітні роковини смерти Фр. Шуберта. — З вистав т :атру ім. Тобілевича.

Станиславів, 10. березня 1929 р.

Музичне Т-во ім. Лисенка і „Станиславівський Боян" відсвяткували столітні роковини смерти Ф. Шуберта концертом, що відбувся дня 21. лютого ц. р. Програму концерту виповнили: хоральні твори Шуберта (хор стрільців і хор пастушків із Розамунди та кантата „Весняний ранок") у виконанні „Станиславівського Бояна" під управою проф. Недільського, фортеп. тріо (es-dur), відігране учителями Муз. Інституту п. Минкевич-Крижанівською (форт.), Вислоцьким (скрипка) і Недільським (чельо) та квартет d-mol (Вислоцький, Андрусяк, Гайиц і Недільський). Крім цього виступила на концерті запрошена зі Львова співачка п-ні Шмериковська-Приймова, що відспівала кілька пісень Шуберта, виявляючи при цьому не тільки свої голосові прикмети, але також музикальну культуру та знання й розуміння Шубертового мистецтва. Хоральні точки виконав „Стан. Боян" зовсім добре; побажатиб тільки, щоби число його членів збільшилося, бо як на Станиславів — хор безумовно за малий. Новістю були тріо та квартет, які по довшій праці та віграню дадуть станиславівському Муз. Т-ву цінний набуток. Про творчість Шуберта говорив дир. Муз. Інституту Залеський, заступаючи д-ра Людкевича, який наслідком перешкоди не міг приїхати на концерт. Фортепяновий достріб хорам грала п-на Поврозник, солістці — д-р Гінсберг, що відіграв ще надпрограмово Шуберта: „Військовий марш" та „Музичну хвилину".

Театр Тобілевича, пробившись раз на добрий шлях, не сходить на манівці. Рішився він на всесильну тепер оперету, яка притягає публику і вчить її глядіти на театр як на життєву конечність, а з другої сторони дає матеріяльну підставу театрові та можливість праці також в іншому напрямі як не тепер, то на будуче. Останньою новістю була у нас оперета Легара „Дротар", тепер іде „Вій" в переробці Кропивницького. Обговорювати кожну оперету зокрема забрало би за богато місця. Скажу тільки, що порівнюючи вистави оперет у більших містах з нашими, не бачу на сцені станиславівського театру більшої ріжниці. Декорації та убрання не полишають у нас нічого до бажання. А гра артистів? Треба побачити Ленську як наївну дівчинку-Зузю або незадарну служницю у „Дротарі", чи як бублейницю у „Вію"; Смиринську як Маню (Дротар) або як принадну залюблену, але грізну сотниківну-відьму (Вій); Кемпову як хлопця Янка або Гізу (Дротар), чи як дійсно знамениту Хайку (Вій). Не можна також поминути хоч і маленької ролі циганки у „Вію" (Пеліхівна). Мущини нехай вибачать, про них іншим разом; а для цікавих назву головних: Боровика, Данчака, Кемпу, Величковського та Чорнобіля. Збірні сцени виходять місцями трохи замрачені, за мало теж природної гри; мужеському хорові придалисяб сильніші тенори, а орхестрі ще кілька музикантів. Позатим вистави стоять дійсно на непересічному рівені. Відмічені недостачі в хорі та в орхестрі певно небавком вирівнає п. Сарамаґа, талановитий та солідний музичний провідник театру. **П. Й.**

Дописи.

БІРЧА *(Заснування філії „Сільського Господаря". — Справа філії „Просвіти". — Кооперативні справи.)* По довшій сплячці та бездіяльности і на Бірчанщину прийшло живіще життя. Дня 1-го січня ц. р. з почину місцевого адвоката д-ра Михайла Ільницького відбулася перша організаційна анкета, в якій взяли участь громадяни, що зрозумівши вагу хвилі признали, що треба спільної планової і організованої праці, та що тільки така праця зможе увінчатися успіхами. По довшій оживленій дискусії всі присутні одноголосно рішили: 1) щоби піднести господарську культуру і поширити агрономічну освіту, порішено заснувати в Бірчі філію Сільського Господаря; 2) з уваги на велике віддалення філії „Просвіти" в Добромилі, яка через те не сповняє як слід люстрації читалень Бірчанщини, заснувати в Бірчі окрему філію Просвіти; 3) постаратися про постійного референта в економічних і просвітних справах, а для забезпечення його прожитку оподаткувати сталим датком всю повітову інтелігенцію. Комітет з пятьох має ці ухвали перевести в життя. Перша ухвала вже здійснена. Дня 30-го січня ц. р. відбулися конститууючі збори філії „Сільського Господаря". Філіяльна рада під проводом о. Івана Лебедовича як голови вже почала пропаґандову і організаційну працю заснуванням кружків „Сільського Господаря" по селах. Перші кружки засновано в громадах Явірник Руський і Липа. Філія „Сільського Господаря" вже має постійного орґанізатора інж. агр. п. Миколу Бурого, який обіздже села та живим словом ширить господарську освіту. Поліція робить тій організаційній праці перешкоди, не допускаючи декуди до зборів і викладів нібито тому, що будинок не надається на сходини більше людей, як це мало місце в громадах Котів і Рудавка. Від двох літ істнує в Бірчі кооператива, якої завдання як такої, що лежить в осередку Бірчанщини є особливо велике, бо від її розвитку й істнування залежить взагалі справа поширювання кооперативної ідеї по інших громадах. Одначе на встид нашої повітової „патріотичної" інтеліґенції число членів і уділів кооперативи є смішно мале, а багацько з тієї інтеліґенції навіть не хоче знати де вона находиться, і всі свої покупки полагоджує виключно у всяких чужинців, які і без того вже досить богаті. І якщо наша кооператива і впаде, то моральна відповідальність за це буде важким каменем лежати на совісти тих наших інтеліґентів, що позабули на клич „свій до свого", і таким поступованням не дозволять українським кооператорам позбутися вже раз чужих і нам ворожих національно і політично купців лихварів. Нехайже цей голос не буде голосом вопіющого в пустині, бо тоді ми на жаль — булиб змушені деякі імена оголосити прилюдно в пресі. *Свій.*

З судової салі.

Епільоґ забави хлопців-пастухів перед судом присяглих у Львові.

В середу 13. березня ц. р. відбулася у Львові розправа проти сімох сільських хлопців-пастухів, яких прокуратор обвинувачував за злочин грабунку. Саля була виповнена по береги цікавою публикою. Розправі проводив предс. Антоневич, а як вотанти засідали радн. Анґельський і Зґуральський. Обвинувачував прок. Огоновський. Боронив у заступстві д-ра Ганкевича обор. д-р Старосольський.

Акт обвинувачення каже, що сімох хлопців зі села Домашева, пов. Рава Руська, а саме: Михайло Сенівський, гр.-кат., 17 літ, Василь Лис, гр.-кат., 18 літ, Роман Тригуба, гр.-кат., 17 літ, Василь Яремчук, гр. кат., 18 літ, Андрій Білоус, гр.-кат., 16 літ, Станислав Кордашевський, рим.-кат. 17 літ та Андрій Сенівський, гр.-кат. 16 літ, напали на переїжджаючого через пасовисько Арона Мойсея Кіка в дні 28. жовтня 1928 р. і забрали йому 60·30 зол. Тому прокуратура обвинувачувала всіх тих хлопців за злочин грабунку по думці §§ 190, 192, 193 і 194 к. з.

Обвинувачені боронилися тим, що війт заборонив переїздити через пасовисько і тому вони хотіли настрашити жида Кіка. Вони прискочили до фіри і за кару жид дав їм на папіроски 0·40—0·50 зол. Але того дня вертав ще раз через пасовисько Арон Кік. Тоді ті самі хлопці посідали на віз і хотіли їхати з ним до війта. Заявляють, що жидові Кікові не грозили ножем, ані не били його палицями по руках, як каже акт обвинувачення. Пошкодований і рівночасно головний св. Кік зізнає, що йому пропало в тому часі 60·30 зол., але він напевно не знає, чи ті гроші забрали обвинувачені. Цікаво, що пошкодований Кік щойно по одному місяці зголосив поліції про цей напад на нього і доконаний грабунок.

Прок. Огоновський підтримував акт обвинувачення і домагався укарання хлопців. Обор. д-р Старосольський збивав тези акту обвинувачення. Обвинувачені протягом промови прокуратора й оборонця плакали ревними сльозами. На запит предс. Антоневича, чи будуть ще нападати, відповіли з плачем, що вже ніколи не будуть так поступати і напевно покаються.

По нараді присяглих суддів проголошено вердикт, яким заперечено всі сім головних питань щодо злочину грабунку. Тому увільнено всіх молодих хлопців від вини і кари та випущено їх на волю, бо вже й так посиділи за кару своєї нерозваги аж по 4 (чотири) місяці у слідчому арешті.

За що судили?

Дня 20. лютого ц. р. покінчилася в Яворові карна справа, що в ній як обвинувачені станули Федір Кунанець, Микола Панчишин та пок. Ількo Хомик, усі з Наконечного, обвинувачені за ширення ложних і грізних вістей. Предметом явної карної розправи був донос Повіт. Команди П. П. такого змісту: „Федора Кунанця та Миколу Панчишина обвинувачується, що 20. мая 1928 р. в читальні „Просвіти" № 1. в Наконечнім підчас відчиту проголосили публично в присутности зібраних приблизно 20 осіб тривожні ложні вісти, а саме, що 25. мая 1928 р. мають відбутися вибори, до котрих приступлять поляки з жидами, бо марш. Пілсудського засуджено за українського посла на 6 місяців тюрми і що він уже втік з Варшави „верхом" за границю". Дальше донос звучить: „Покликуючись на закон про поширювання ложних вістей, доноситься, що обвинувачені є знаними українськими діячами і ведені ненавистю до польськости та до всього що польське, а також до особи марш. Пілсудського, з приводу спорів при отворенні сойму, викликаних українськими послами, намагаються розсівати ложні вісти про вищих представників держави та форму їх урядування". По переведенім слідстві і розправі обвинувачених увільнено.

Добро „Просвіти" — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

Додаткова реєстрація інвалідів.

Після довголітніх і безконечних заходів і скарг, вичерпавши міру терпіння воєнного інваліда, сойм остаточно ухвалив додаткову реєстрацію воєнних інвалідів у речинці від 1-го липня 1929 до 31-го грудня 1930 року.

Відносний закон про цю реєстрацію входить у життя з днем 1. липня ц. р. Від того дня протягом півтора року зможуть зареєструватися в своїх ПКУ. ті інваліди, що не встигли зареєструватися в попередно устаденім речинці до дня 30. квітня 1922 р. Право до реєстрації мають інваліди б. австрійської стапої

російської армії, армії Української Народньої Республики (от. Петлюри) та польської армії, в тім і ті, що стали інвалідами в польськім війську в повоєнних роках, згідно з статтею зновелізованого закону, що постановляє: „Особи, що мають право до забезпечення з титулу хороби, каліцтва або смерти, яка мала місце перед 1 липня 1929 р. можуть доходити своїх прав аж до 31. грудня 1930 р. включно".

Щодо інвалідів армії УНР. (от. Петлюри), то право до ренти мають тільки ті, що стали інвалідами в часі союзу УНР. з Польщею, або вже к інваліди продовжували в тім часі свою службу в армії УНР.

Інваліди Української Галицької Армії виключені від державного забезпечення внаслідок фальшивої інтерпретації закону, що підводить їх під поняття тих, „котрі боролися проти цілости Річипосполитої Польської".

Наскільки реєстрація інваліда відбудеться згідно з вимогами закону, управнення до побирання ренти починається з першим днем місяця, що слідує після реєстрації.

Звертаємо увагу інвалідів-українців на цю реєстрацію. Тисячі наших інвалідів з Галичини, Волині, Холмщини, Полісся й Підляша не користуються інвалідськими правами, хоч до того дає їм повне право їх терпіння, спричинене військовою службою. Для виконання реєстрації треба предложити військові інвалідські документи з армії, в якій інвалід служив. На випадок браку документів і коли ц й брак оправданий (н. пр. інвалід не одержав документів через розвал Австрії, або в якийнебудь спосіб затратив) треба покликатися на свідків.

Всякі поради в справі реєстрації, як також адвокатську інтервенцію дає „Українське Товариство Допомоги Інвалідам" у Львові, вул. Руська ч. 3/II. Поради дають тільки тим, що вплатять до Товариства річну членську вкладку в висоті 6 зол. На відповідь залучувати почтову марку за 25 сот.

За „Український Город" у Львові.

Анкета „Сокола-Батька".

Справа „Українського Городу" у Львові увійшла на днях в стадію оконечного розвязання. „Сокіл-Батько", не зважаючи на 17-літні старання, не вспів до тепер викупити цілої площі від приватних співвласників. Відсутність масових збірок на купно решти майдану спинює поступ діла не лише зі шкодою українського населення цілого краю, але й тих українських діячів, що для уможливлення набуття майдану для народу вложили великі гроші на заплату цілої посілости.

Над способом запевнення українському громадянству набуття решти майдану радила в минулу неділю окрема анкета, склакана „С.-Б." у Львові. Предметом нарад було вишукання способу сплати всіх співвласників, щоби вкінці цілий, около 11-морґовий майдан став неподільною власністю загалу. Всі присутні ствердили безумовну доконечність набуття цілого простору, як одинокого місця, де всякі руханкові, спортові, просвітні, кооперативні і взагалі культурні установи цілого краю моглиб гідно виступати з публичними показами вислідів своєї праці. Доконечність посідання цілої площі визнано справою чести цілого народу й доказом стану українського посідання у Львові.

До переведення дальшої акції вибрано комітет, зложений з дд. В. Андрейчина, Грешака, проф. А. Березовського, М. Мельничука, І. Олексина і Т. Писаревського. Завданням Комітету буде зорґанізувати повітові і льокальні збіркові комітети й установити мужів довіря в цілому краю, з метою прискорення збіркової акції і закінчення своєї діяльности викупном решти майдану. Цього вимагає наша честь і пекуча потреба.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Роман Гуль, роджений 1912 р. помер дня 12. березня трагічною смертю. З Винник доїздив він до Львова щодня, де був занятий у переплетні „Просвіти" як практикант. Дня 12. березня вертав зі Львова до Винник вечірним поїздом і впав із плятформи між ваґони та згинув на місці. Покійний, син свідомого громадянина, покінчив II. кл. у філії української ґімназії. В. Й. П.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський театр:

Четвер 14-го, г. 7·30 веч. „Борис Годунов".

Пятниця 15-го, г. 7·30 веч. „Двох панів Б.", комедія Генара (премієра).

Субота 16-го, г. 3·30 попол. „Поворот тата", для молоді.

Субота 16-го, г. 7·30 веч. „Двох панів Б.", комедія.

Кіна.

„Аполльо": „Любовні ніч засудженого".
„Лев": „Божеська жінка", Ґрета Ґарбо.
„Оаза": „Останній приказ".
„Палас": „Останній монарх".
„Фатаморґана": „Карієра нинішного молодця".
„Химера": „Царський курєр".

Програма радіо.

Пятниця 15-го.

Льондон (358). 14·00 Музика з готелю „Мейфер". 17·30 Музика з „Плейгаве". 20·45 Народні пісні.

Париж (1744). 15·45 Радіоконцерт. 18·45 Пате. 20·30 Симфонічна програма.

Берлін (475,4). 20·30 Симфонічний концерт.

Мюнхен (536,7) 20·00 Радіооркестра. 21·30 Популярна музика.

Ляйпціґ (361,9). 16·30 Легк музика. 20·00 Оркестра фільгармонії.

Лянгенберг (462,2). 17·45 Вагнер. 21·00 Концерт і. Еберта.

Відень (519,9) 16·00 Легка капеля 19·30 Опера.

Москва (1450). 16·00 Европейська музика.

Харків (477). 23·30 Музична трансляція. (1680). 18·00 Курс української мови. 20·00 і 21·00 Концерт для національних меншин.

Варшава (1355,7). 17·55 Концерт 20·15 Симфонічний концерт Фільгармонії.

Субота 16-го.

Льондон (358). 14·00 Октет з готелю „Карльтон". 17·30 Балади.

Париж (1744). 20·15 Концерт. 21·00 Маріо Кавес.

Берлін (475,4). 21·00 Капеля Сінос.

Мюнхен (536,7) 16·00 Квартет. 20·30 Популярна музика.

Відень (519,9). 17·00 Вечір сонат. 20·05 Вечір Штравсів і легкий квартет.

Ляйпціґ (361,9). 20·00 Веселий вечір і оперетка „Раттельбіндер" Легара.

Штутґарт (374,1). 2.·00 Концерт співа. Академії.

Будапешт (554,5). 12·05 Циганська музика в готелю „Брітанія".

Москва (1450). 19.00 Популярний концерт. Танкова музика.

Харків (480). 18·00 Камерний концерт. 19·30 Музична трансляція. (1680) 19·30 Вечір розваги. 21·30 Вечір розваги.

Варшава (1385,7). 20·00 Оперетка з Познаня. 22·30 Музика з „Брістоль".

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Громадяни! Приготовляймося до відповідного відсвяткування 60-літнього ювилею „Просвіти" та причинімся всі гідним нас ювилейним подарком до створення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матери.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича.

Підволочиська:
15.III. Вій.
Скалат:
16.III. Маруся Богуславка.
17.III. Казка Старого Млина.
18.III. Два злодії.
19.III. Вій.
Грималів:
20.III. Маруся Богуславка.
21.III. Казка Старого Млина.
22.III. Два злодії.
23.III. Вихрест.
24.III. Ой не ходи Грицю.
Товсте:
24.III. год. 3. попол. Маруся Богуславка.
Хоростків:
25.III. Маруся Богуславка.
26.III. Вій.
27.III. Казка Старого Млина.
Будзанів:
28.III. Маруся Богуславка.
29.III. Вій.
30.III. Вихрест.
31.III. Казка Старого Млина.
Теребовля:
1.IV. Базар.
Тернопіль:
2.IV. Базар.
3.VI. Воскресення.

Закінчена постановка штуки Винниченка „Базар". Театр завітає з цею штукою до найбільших міст Галичини: Тернопіль, Львів, Станиславів і Перемишль.

З Т-ва Охорони Воєнних Могил. Головна Рада Товариства Охорони Воєнних Могил у Львові взиває всі свої філії прислати негайно на адресу Т-ва (вул. Руська ч. 18, I пов.) відповіди на квестіонар і спис своїх членів. Новідство домагається від центраді звідомлення з діяльности і виказу жертв з цілого краю, тому обовязком філій Т. О. В. М. прислати як найскорше докладне звідомлення з діяльности (на вислании їм квестіонарі) і оімений спис своїх членів. Дати ці потрібні нам також для виготовлення звіту на річ і загальні збори Т-ва. — **Головна Рада.**

Поклик! Українські Громадяни! Наша визвольна війна і післявоєнне лихоліття навчило нас що дуже важним чинником у національнім і економічнім житті народу є ідейна жінка-мати, свідома і енерґійна громадянка-робітниця. В останніх часах дається запримітити у амбіцій... хованні жінки долатній прояв. По більших містах основуються школи і курси, до яких горнеться богато дівчат з міст, містечок і сіл. Богато з них учиться ремесла у приватних підприємців та практикує у торговців. Це здорове змагання наших дівчат до фахових занять надибує трудноші, а саме: брак дешевого гігієнічного та під національним і моральним оглядом доброго приміщення. Велика частина тих дівчат нидіє фізично і морально. Тих якому, що працюють у чужих підприємців, денаціоналізуються і пропадають для нас раз на все. Зарадити тут лихові може негайне засновання Реміснячої Бурси для дівчат. В цілі переведення цього замиру у діло, повстав при жіночій кооперативі „Труд" у Львові комітет оснування Бурси. В імени цього комітету звертаємося до Вас, Українські Громадяни, з горячим закликом допомогти нам у цьому важному ділі. Причиніться до виховання здорової, метко, підприємчивої, трудящої і свідомої свого завдання жінки матери-громадянки, що піднесе добробут свій і свого народу та відзискає нам наші міста. — У Львові, дня 10. березня 1929 р.
Е. Макарушкова, М. Морозова, О. Залізнякова, І. Левицька. — Гроші слати на адресу: Львів, вул. Підвалле ч. 7. Земельний Банк фонд: Д. Р. Б.

VII. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Українського Товариства Допомоги інвалідам відбудуться в суботу дня 30. березня 1929 р. о год. 16. в салі Тов. Українська Бесіда у Львові (вул. Рутовського ч. 22. I. пов.).

ПОРЯДОК НАРАД:
1) Відчитання протоколу з попередніх зборів.
2) Звіт з діяльности Товариства.
3) Звіт ревізійної комісії.
4) Уділення абсолюторії уступаючій Головній Раді.
5) Вибір голови Тов-а, 10 членів Гол. Ради і 3 заступників.
6) Вибір ревізійної комісії.
7) Усталення буджету Товариства на діловий рік.
8) Внески і запити. 1618 1—1

На випадок, коли на означену годину не явиться достаточне число членів Т-ва, збори відбудуться о годину пізніще з тим самим порядком нарад і важністю рішень.

Гол. Рада УКТОДІ у Львові.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.